

Vilnius, 2011 m. vasario mėn. 22 d.

**„Kokybės užtikrinimo
Lietuvos švietimo sistemoje atitiktis
Europos Tarybos ir Parlamento Rekomendacijų
dėl Europos mokymosi visą gyvenimą
kvalifikacijų sąrangos kūrimo
3 priede įvardintiems bendriesiems principams“**

KĘSTUTIS PUKELIS
Studijų kokybės centras
Vytauto Didžiojo universitetas

Nacionalinių kvalifikacijų sąrangų susiejimas su EQF

1. Visos ES šalys turi atlikti savo nacionalinių kvalifikacijų sistemų (arba kvalifikacijų sąrangų) susiejimą su EQF (Europos kvalifikacijų sąranga, skirta mokymuisi visą gyvenimą)

- **2. Kaip minėta, suformuluota 10 kriterijų, kuriais remiantis rekomenduojama atlikti tokį susiejimą.**
- **3. Suteikiamų kvalifikacijų kokybei ir atitikčiai EQF užtikrinti skirti 5 ir 6 kriterijai.**
- **Jie skelbia:**

Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF (5 rekomendacija)

- a) ***“5. The national quality assurance system(s) for education and training refer (s) to the national qualifications framework or system and are consistent with the relevant European principles and guidelines (as indicated in annex 3 of the Recommendation)”.***

- a) ***“5. Nacionalinės švietimo ir profesinio rengimo kokybės užtikrinimo sistema yra susietos su nacionaline kvalifikacijų sąranga ar sistema ir dera su atitinkamais Europos principais ir rekomendacijomis (kaip nurodyta Rekomendacijos 3 priede)”.***

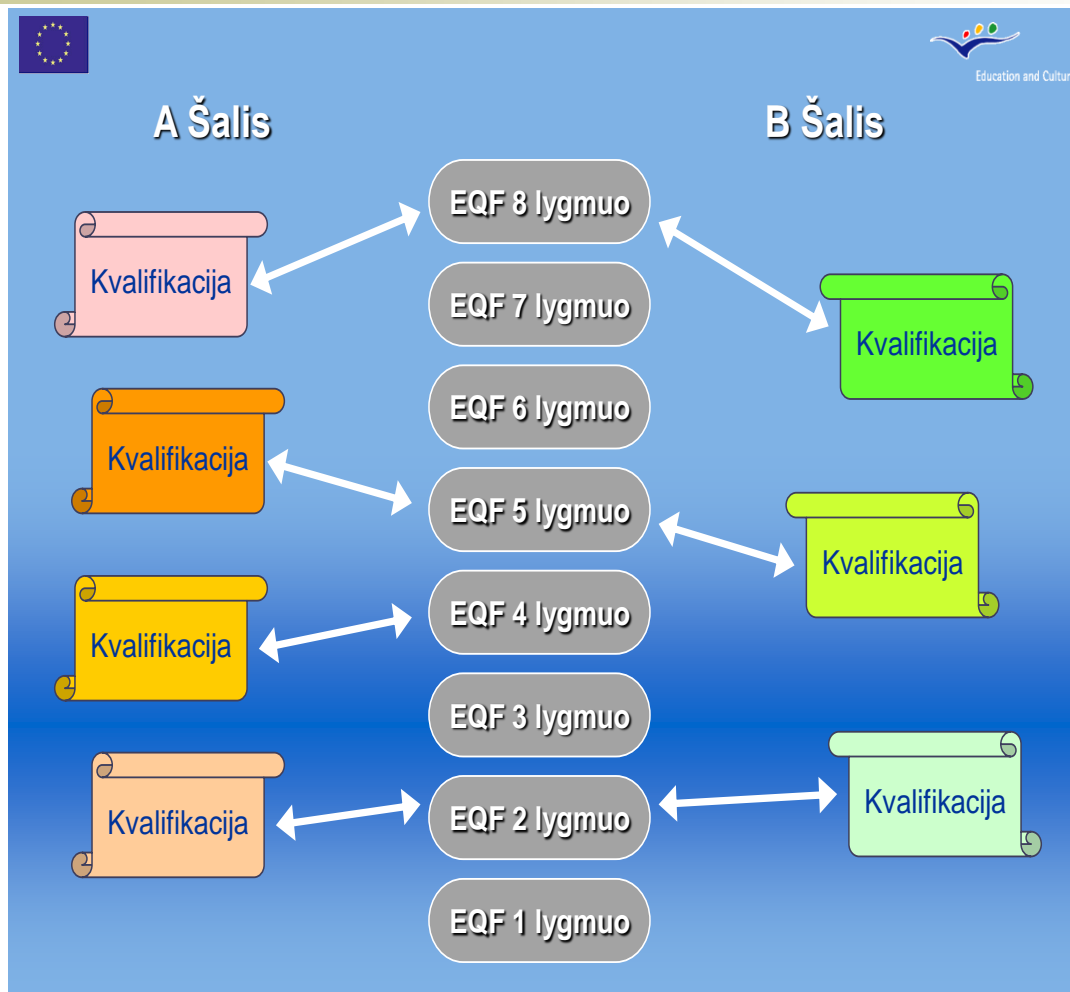
Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF (6 rekomendacija)

- **b) “6. The referencing process shall include the stated agreement of the relevant quality assurance bodies”.**
- **b) “6. Susiejimo procesas turi apimti atitinkamų kokybės užtikrinimo institucijų deklaruotą susitarimą”.**
- **Šie abu rekomendacijų punktai yra vienodai svarbūs, tik:**
- **c) penktasis nurodo, kokia turėtų būti kvalifikacijų, suteikiamų švietimo ir profesinio rengimo sistemose kokybės užtikrinimo sistema (principų lygmenyje), o**
- **d) šeštasis – kad kokybės užtikrinimo institucijos turi laikytis šių principinių nuostatų, organizuodami savo veiklas ir jas koordinuoti tarpusavyje, užtikrindami suteikiamų kvalifikacijų atitiktį LTKS lygmenims visoje Lietuvos švietimo sistemoje, kurie yra atitinkamai suderinti su EQF lygmenims.**

Siekiamas nacionalinėse kvalifikacijų sąrangose suteikiamų kvalifikacijų suderinamumas

*Kokie principai (iš viso 9) yra išdėstyti Rekomendacijų 3 priede?
(pagal 5 nacionalinių kvalifikacijų sąrangų/sistemų susiejimo su EQF kriterijų)*

- ***Bendrieji kokybės užtikrinimo principai aukštajame moksle ir profesiniame mokyme bei rengime Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste***
  1. ***Kokybės užtikrinimo (KU) politika ir procedūros turi aprėpti visus nacionalinės kvalifikacijų sąrangos lygmenis, kuriuos apima Europos kvalifikacijų sąrangos lygmenys;***
  2. ***Kokybės užtikrinimas (KU) turi būti integrali švietimo institucijų vidinės vadybos dalis;***
  3. ***Kokybės užtikrinimas turi apimti reguliarių institucijų, jų programų ar jų KU sistemų įvertinimą, atliekamą išorinių vertinimo agentūrų;***
  4. ***Išorinio vertinimo agentūros, vykdančios kokybės užtikrinimą, turi būti reguliariai vertinamos;***
  5. ***Kokybės užtikrinimas turi apimti konteksto, išteklių (input), procesų ir produkcijos (product/output) dimensijas (CIPP modelis – mano pastaba), akcentuojant produkciją (outputs) ir mokymosi/studijų rezultatus (outcomes);***

***Kokie principai (iš viso 9) yra išdėstyti Rekomendacijų 3 priede?
(pagal 5 nacionalinių kvalifikacijų sąrangų/sistemų susiejimo su EQF kriterijų)***

6. Kokybės užtikrinimo sistema turi apimti sekančius elementus:

- a) Aiškius ir pamatuojamus tikslus bei standartus;***
- b) Įgyvendinimo gaires, įtraukiant ir socialinius dalininkus;***
- c) Atitinkamus išteklius;***
- d) Pagrįstus įvertinimo metodus, apimančius vidinį vertinimą ir išorinį patikrinimą;***
- e) Grįžtamojo ryšio mechanizmus ir procedūras kokybės gerinimui;***
- f) Viešai prieinamus įvertinimo rezultatus.***

*Kokie principai (iš viso 9) yra išdėstyti Rekomendacijų 3 priede?
(pagal 5 nacionalinių kvalifikacijų sąrangų/sistemų susiejimo su EQF kriterijų)*

- 7. Turi būti koordinuojamos tarptautinio, nacionalinio ir regioninio lygmens kokybės užtikrinimo iniciatyvos, kad užtikrinti bendrą supratimą, darnumą, sinergiją ir plačią sistemos analizę;**
- 8. Kokybės užtikrinimas visuose švietimo pakopose/lygmenyse ir sistemose turi būti grindžiamas bendradarbiavimo dvasia bei turi įtraukti atitinkamus Šalių Narių ir visos Bendrijos socialinius dalininkus;**
- 9. Kokybės užtikrinimo įvertinimui ir kolegų mokymuisi Bendrijos lygmenyje gali būti steigiami nacionalinio profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientaciniai punktai (Lietuvoje – KPMPC, mano pastaba).**

Lietuvos švietimo sistema ir kokybės užtikrinimo institucijos

- Lietuvos švietimo sistemą sudaro trys sektoriai:
- 1. Bendrojo ugdymo (1 LTKS lygmuo);
- 2. Profesinio mokymo (nuo 2 iki 5 LTKS lygmenų);
- 3. Aukštojo mokslo (binarinė sistema, apimanti koleginių ir universitetinį aukštąjį mokslą) – nuo 6 iki 8 LTKS lygmenų.

LR valstybė kokybės užtikrinimą atskiruose švietimo sektoriuose delegavo:

a) bendrojo ugdymo – Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai (NVMA) bei Vidurinio ugdymo programų akreditacijos komisijai (VUPAK);

b) profesinio mokymo - Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centrui (KPMPC);

c) aukštojo mokslo - Studijų kokybės vertinimo centrui (SKVC - 6 ir 7 lygmuo) bei Lietuvos mokslo tarybai (LMT – 8 lygmuo).

Ką reiškia atlikti nacionalinių kokybės užtikrinimo sistemų atskiruose formalaus švietimo sektoriuose atitikimą Rekomendacijų 3 priede išdėstytiems principams ir jų suderinamumą su LTKS bei EQF?

Visų pirma tai reiškia nustatyti, ar nacionalinės kokybės užtikrinimo institucijos (mūsų atveju, NVMA, VUPAK ir ypač KPMPK bei SKVC ir LMT) *organizuoja ir vykdo savo veiklas grįsdamos*:

- **a) Europos kokybės užtikrinimo nurodomąja sistema profesiniam mokymui (European Quality Assurance Referencing Framework for VET – EQARF)**
- **bei**
- **b) Europos Standartais bei patarimais (European Standards and Guidance for HE – ESG) aukštajam mokslui.**

Vytauto Didžiojo universitetas

STUDIJŲ KOKYBĖS CENTRAS

Kokios pagrindinės priemonės, kuriomis remiantis reikia atlikti tokio atitikimo nustatymą?

“In particular they are required to agree the level to level referencing and the way the quality assurance system in the country is described. This includes the laws, regulations, procedures and any points of discussion for improvements. This is what is meant by the phrase stated agreement used in the criterion 6.” (Note on Referencing, Version 6, Note AG7-5, EQF Advisory Group, 11-12 October, Leuven 2010, p. 15)

Vytautas Magnus University

THE CENTER FOR QUALITY OF STUDIES

Vadinasi, pagrindinės priemonės tokio atitikimo atlikimo nustatymui yra:

1. Visi Europos Sąjungos politiniai dokumentai formalaus švietimo sistemoje suteikiamų kvalifikacijų kokybės užtikrinimo gerinimui ir tobulinimui;
2. Jau tokį atitikimo nustatymą atlikusių šalių (*Airijos; Anglijos, Velso ir Šiaurės Airijos; Maltos; Škotijos; Prancūzijos - projektas*) patirties įvertinimą, susipažįstant su jų pateiktomis NQF ir EQF susiejimo ataskaitomis;
3. Visi nacionaliniai įstatymai, poįstatyminiai aktai, LRV nutarimai, Ministrų įsakymai, kokybės užtikrinimo institucijų (NMVA, VUPAK, KPMPC, SKVC, LMT), taip pat kitų institucijų, susijusių su suteikiamų kvalifikacijų kokybės užtikrinimu (*kaip Nacionalinis egzaminų centras - NEC, Ugdymo plėtros centras – UPC, Švietimo informacinių technologijų centras –ITC, Studijų ir mokymo programų registras bei pan.*).

Viso buvo analizuota **53** įvairaus statuso, apimties ir sudėtingumo dokumentų (susijusių su teikiamų kvalifikacijų kokybės užtikrinimu) atitiktis Rekomendacijų 3 priedo 9 principams.

Naudoti tyrimo metodai

- **a) Europos Sąjungos politinių dokumentų analizė kokybės užtikrinimo gerinimo ir tobulinimo srityje;**
- **b) šalių, atlikusių savo NQF ir EQF susiejimą, patirties apibendrinimas;**
- **c) Lietuvos įstatymų ir poįstatyminių aktų, LRV nutarimų, Ministrų įsakymų, kokybės užtikrinimo institucijų ir kitų dokumentų lyginamoji analizė pagal Rekomendacijų 3 priede įvardintus principus, kad nustatyti Lietuvos kokybės užtikrinimo sistemos atitikties būklę šiems principams;**
- **d) interviu su pagrindinių Lietuvos švietimo sistemos kokybės užtikrinimo agentūrų vadovais, siekiant patikslinti, kurie kokybės užtikrinimui naudojami reglamentuojantys dokumentai yra patys naujausi ir taikomi Rekomendacijų 3 priede įvardintiems principams realizuoti.**

*Kokybės užtikrinimo sistemų atitikties
Rekomendacijų 3 priedo 9 principams tyrimo struktūra*

- **1. Aukštasis mokslas**
- **1.1. SKVC ir LMT paskirtis, tikslai ir funkcijos;**
- **1.2. Studijų programų kokybės užtikrinimas;**
  - a) ketinamų vykdyti studijų programų kokybės užtikrinimas;
  - b) vykdomų studijų programų kokybės užtikrinimas;
- 1.3. Išorinis aukštųjų mokyklų veiklos kokybės užtikrinimas;**
  - a) realiųjų išteklių kokybės vertinimas;
  - b) veiklos kokybės vertinimas;
- 2. Profesinis mokymas**
- 2.1. KPMPC paskirtis, tikslas ir funkcijos**
- 2.2. Profesinio mokymo įstatymas ir kokybės užtikrinimas;**
- 2.3. Formaliojo profesinio mokymo licencijavimas;**

**Kokybės užtikrinimo sistemų atitikties
Rekomendacijų 3 priedo 9 principams tyrimo struktūra**

2.4. Formaliojo profesinio mokymo programų kokybės užtikrinimas

- a) pasirengimo vykdyti profesinio mokymo programas kokybės užtikrinimas;
- b) vykdomų profesinio mokymo programų kokybės užtikrinimas;
- c) praktinio profesinio mokymo kokybės užtikrinimas;

2.5. Profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos nuostatos (projektas).

3. Bendrasis ugdymas

3.1. NMVA ir VUPAK paskirtis, tikslai bei funkcijos

3.2. Švietimo įstatymas ir kokybės užtikrinimas

3.2. Vidurinio ugdymo programų akreditacija

3.3. Bendrojo ugdymo mokyklų vertinimas

- a) išorinis mokyklų veiklos kokybės užtikrinimas
- b) vidinis mokyklų veiklos kokybės užtikrinimas

**Kokybės užtikrinimo sistemų atitikties
Rekomendacijų 3 priedo 9 principams tyrimo rezultatai**

1. Kokybės užtikrinimo politika ir procedūros apima **visus** Lietuvos kvalifikacijų sąrangos realius lygmenis.
2. Kokybės užtikrinimas yra integrali visų Lietuvos bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo institucijų vidinės vadybos dalis (išskyrus profesinio mokymo sektoriaus institucijas, kur nėra įvesta visas profesinio mokymo institucijas apimanti vidinės kokybės užtikrinimo sistema).
3. Kokybės užtikrinimas apima periodišką švietimo institucijų ir jų programų įvertinimą (profesinį mokymą – iš dalies), kuri atlieka išorinės atskirų švietimo sektorių kokybės vertinimo agentūros.
4. Išorinio kokybės vertinimo agentūros, kurios atlieka kokybės užtikrinimą visuose Lietuvos švietimo sektoriuose, pačios kol kas nėra praėjusios išorinio vertinimo.

**Kokybės užtikrinimo sistemų atitikties
Rekomendacijų 3 priedo 9 principams tyrimo rezultatai**

5. Kokybės užtikrinimo procedūros apima konteksto, indėlio, proceso ir produktų (CIPP – context, input, process and product/output) dimensijas, kurios akcentuoja produktų (product) dimensiją ir mokymosi/studijų rezultatų kategorijas.
6. Bendrojo ugdymo ir aukštojo mokslo (profesinio mokymo – iš dalies) sektorių kokybės užtikrinimo sistema apima:
  - a) aiškius ir pamatuojamus tikslus bei standartus;
  - b) įgyvendinimo gaires, apimančias ir socialinių dalininkų įtraukimą;
  - c) atitinkamus išteklius;
  - d) pagristus (bet ar racionalius?) įvertinimo metodus, apjungiančius įsivertinimą ir išorinį vertinimą;
  - e) grįžtamojo ryšio mechanizmus ir procedūras kokybės gerinimui;
  - f) plačiai prieinamus įvertinimo rezultatus.

**Kokybės užtikrinimo sistemų atitikties
Rekomendacijų 3 priedo 9 principams tyrimo rezultatai**

7. Kokybės užtikrinimo iniciatyvos yra **koordinuojamos** tarptautiniu, nacionaliniu **(turėtų būti tobulinama ir šiuo metu tai jau pradėta daryti)** ir regioniniu lygmeniu, užtikrinant reikalingą apžvalgą, sąsajas, sinergiją ir visos sistemos analizę.
8. Kokybės užtikrinimas kol kas nėra **pakankamai koordinuojamas** procesas tarp atskirų Lietuvos švietimo sektorių kokybės užtikrinimo institucijų pagal LTKS lygmenis, **nepakankamai** į šiuos procesus įtraukiami socialiniai dalininkai.
9. Kokybės užtikrinimo tendencijos **užtikrina** kontrolinius parametrus įvertinimui ir ekspertų mokymuisi Bendrijos lygmenyje

Kokybės užtikrinimo gerinimo ir tobulinimo grėsmės

- Europos kokybės užtikrinimo forume (Lion, 2010, Prancūzija) akademinė bendruomenė atstovų, EUA ekspertų, studijų kokybės problemas tiriančių mokslininkų išsakyti grėsmės KU kultūros plėtotei:
  1. Didelis biurokratizmas atliekant kokybės užtikrinimo procedūras (“per popierius nebesimato konkretaus absolvento”);
  2. Akreditacija tikslinga keisti į įvertinimą (evaluation instead accreditation), kad galėtų plėtotis vidinė švietimo institucijų kokybės kultūra ir stiprėtų konstruktyvus dialogas tarp vertintojų ir vertinamųjų;
  3. Siekiant racionalizuoti (taupyti laiko, žmonių, finansinius ir materialiuosius išteklius) susijusius su kokybės užtikrinimo procedūrų įgyvendinimu, tikslinga akcentuoti “outcomes based assessment”, koreliuojantį su “learning outcomes based curriculum development and implementation” filosofija (“i modernaus dizaino automobilio korpusą imontuojamas garinis variklis” Dėl aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašo ir aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo, 2010 m. rugsėjo 22 d. Nr. 1317);
  4. Netiesiogiai: didėjantis politikų siekimas įtakoti aukštųjų mokyklų valdymą prisidengiant studijų kokybės gerinimu ir tobulinimu.

Vytauto Didžiojo universitetas

STUDIJŲ KOKYBĖS CENTRAS

Dėkoju už dėmesį

Klausimai?

Vytautas Magnus University

THE CENTER FOR QUALITY OF STUDIES